

FORVM

Acta Juridica et Politica

VII. évfolyam
2. szám

SZEGED
2017

Redigunt

ATTILA BADÓ, MÁRTA DEZSŐ, ZSUZSANNA FEJES, KLÁRA GELLÉN,
ATTILA HARMATHY, MÁRIA HOMOKI-NAGY,
ÉVA JAKAB, JÓZSEF LICHTENSTEIN, LÁSZLÓ NÁNÁSI,
ARNDT SINN, ZSOLT SZOMORA, GERHARD THÜR

Redigit
MÁRIA HOMOKI-NAGY

Nota
FORVM Szeged

Szerkesztőbizottság:

BADÓ ATTILA, DEZSŐ MÁRTA, FEJES ZSUZSANNA, GELLÉN KLÁRA,
HARMATHY ATTILA, HOMOKI-NAGY MÁRIA,
JAKAB ÉVA, LICHTENSTEIN JÓZSEF, NÁNÁSI LÁSZLÓ,
SINN ARNDT, SZOMORA ZSOLT, THÜR GERHARD

Főszerkesztő
HOMOKI-NAGY MÁRIA

Műszaki szerkesztő
MARVANEK JUDIT

Kiadja
BALOGH ELEMÉR
dékán

Kiadványunk rövidítése
FORVM Szeged

ISSN 0324-6523 Acta Universitatis Szegediensis
ISSN 2063-2525 FORVM Acta Juridica et Politica

TARTALOMJEGYZÉK

GÁCSI ANETT ERZSÉBET Büntetőtárgyalás tartása zártcélú távközlő hálózat útján.....	5
RICHÁRD GYÉMÁNT Demographic Characteristics of Ethnic Hungarians beyond the Border in 2011.....	25
JÓZSEF HAJDÚ Framework of the remuneration for work in Hungary.....	47
STIPTA ISTVÁN Kísérlet a jogtörténeti szlavisztika hazai meghonosítására: Murarik Antal.....	69
VARGA NORBERT Árdrágító visszaélések a Szegedi Ítéltábla gyakorlatában az 1920. évi XV. tc. alapján.....	83
ZABOROVSKY VIKTOR – BULETSA SIBILLA Az egyenlőség elvének megvalósítási problémái az ügyvéd és a bíróság között fennálló kapcsolatban az Emberi Jogok Európai Bíróságának bűnüldözési gyakorlatában.....	95

ZABOROVSKY VIKTOR – BULETSA SIBILLA*

Az egyenlőség elvének megvalósítási problémái az ügyvéd és a bíróság között fennálló kapcsolatban az Emberi Jogok Európai Bíróságának bűnüldözési gyakorlatában

A cikkben azok a gyakorlati problémák vannak feltárva, melyeket a bíróság az ügyvéd disziplináris felelősségre vonásakor alkalmaz, mint a bírósággal szembeni tiszteletlen megnyilvánulás. Megvizsgáljuk az Emberi Jogok Európai Bíróságának bűnüldözési gyakorlatát, melyben az igazságszolgáltatási hatalom tiszteletben tartásának és egy ügyben való ügyvédi jogkör feladatainak ellátása a védőszemély (képviselő) által közölti egyensúly betartásának szükségessége az irányadó.

Bevezetés

Az egyik legelterjedtebb indoka az ügyvéd disziplináris felelősségre vonásának a bíróság (bíró) illetékes képesítési bizottságokhoz való fordulása az ügyvéd nem jogszerű viselkedési megnyilvánulása miatt. Ugyanakkor a legtöbbet alkalmazott indok, mellyel a bíróságok (bírák) az ilyen bizottsághoz fordulnak, az a jogsértés, melyet az igazságszolgáltatás meghatározott rendje ellen vétettek, mégpedig az ügyvéd olyan cselekedete, amely a bíróság iránti tiszteletlenségnek minősül. A kutatás aktualitása abban táru fel, hogy a megfelelő egyensúly szükséges az igazságszolgáltatási hatalomhoz való tisztelettudó viszonyulás, valamint az ügyvéd jogköri, mint védőszemélybeli (képviselői) kötelességeinek teljesítése az ügyben. Mivel sem az ukrán, sem a fehérorosz (belorusz), sem az orosz jogalkotó nem szabályozza megfelelően ezt a kérdést, az Emberi Jogok Európai Bíróságának bűnüldözési gyakorlata jelentős szerepet játszik ebben a kérdésben.

Az ügyvéd és a bíróság közötti együttműködés problémája számos tudós által végzett kutatás tárgyát képezte. Ezen probléma bizonyos aspektusait tanulmányozó tudósok között érdemes kiemelni olyanokat, mint Asztahov P.A., Varfolomejeva T.V., Dabizsa T.G., Kipnisz M.M., Hahin V.V. és mások munkáját. Ugyanakkor, ma is elegendő vitás kérdés merül fel ezen a téren.

* Uzhgorod National University

Jelen cikknek az a célja, hogy elemezze az Emberi Jogok Európai Bírósága bűnüldözési gyakorlatának fontosságát az ügyvéd és a bíróság kapcsolatában az arányosság elvének szemszögéből. A szerző a következőket tűzte maga elé fő feladatként: feltárni ezen kapcsolatok lényegét, különösen annak a problémának a kérdésével kapcsolatban, miszerint a bíróság előítélet-mentesen viszonyul az ügyvéd tevékenységéhez; az Európai Bíróság gyakorlatát kutatni az arányosság elvének hatását illetően; valamint az elvégzett elemzés alapján feltárni a jogi szabályozás hibáit és hiányosságait, melyek az igazságszolgáltatási hatatalom és az ügyvéd az ügyfél védelme érdekében végzett szakmai kötelességek végrehajtása közötti egyensúly betartását illeti.

A téma feltárása

Munkánk egyikében azt tanulmányozzuk¹, milyen jogi szabályozás érvényesül a bíróság iránti tiszteletlenség felelősségre vonásánál Ukrajnában, az Orosz Föderációban és az angol-szász jogrendszer országában. Felhívjuk a figyelmet arra a tényre, hogy az ukrán és az orosz jogalkotók eltérően viszonyulnak a bíróság iránti tiszteletlenségért való felelősségre vonással kapcsolatos hozzáállásukban, így az ukrán törvényhozó abból indul ki, hogy a bíróság iránti tiszteletlenség közigazgatási kötelességszegés (Ukrajna Törvénykönyvének 185-3. cikkelye A közigazgatási törvényszegésről²), míg az orosz az ilyen cselekményt mind adminisztratív törvényszegésnek tekinti (amint azt némely kutatók megjegyzik³, a bíróság iránti tiszteletlenség olyan cselekedet is lehet, mint a bíró vagy a bírósági végrehajtó bírósági szabályokat sértő cselekmények megszüntetéséről szóló törvényes rendelkezéseinek végre nem hajtása, amire Az Orosz Föderáció Törvényének Közigazgatási törvényszegésről szóló 17.3. cikkelye vonatkozik⁴, mind pedig büncselekménynek (Az Orosz Föderáció Büntető Törvénykönyvének 297. cikkelye alapján,⁵ abban az esetben, ha az ilyen cselekmények megsértik a tárgyalás résztvevőit, a bírót, az esküdteket vagy az igazságszolgáltatásban résztvevő más személyeket). Meg kell jegyezni, hogy a belorusz jogalkotó, az ukrán jogalkotóhoz hasonlóan, a bíróság iránti tiszteletlenséget közigazgatási törvényszegésnek tekinti (Belorusz Köztársaság Törvénykönyvének 24.1 cikkelye A közigazgatási törvényszegésről.)⁶

Eltekintve attól, hogy ilyen nézetbeli különbségek vannak a bíróság iránti tiszteletlenség felelősségét illetően, az ukrán, belorusz és orosz jogalkotók egységesítő tényező-

Заборовський В.В. Правова природа відповідальності адвоката за прояв неповаги до суду // Порівняльно-аналітичне право. 2015. № 2. С. 294-297. URL: http://par.in.ua/2_2015/88.pdf (дата обращения: 19.11.2016).
Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 року № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. № 51. Ст. 1122.

Хахин В.В. Проблемные аспекты квалификации неуважения к суду // Инновационное развитие современной науки: сборник статей Международной научно-практической конференции (г. Уфа, 31 января 2014 г.): в 6 ч. Уфа: РИЦ БашГУ, 2014. Ч. 5. С. 211-214.

Кодекс Российской Федерации об административных правонарушениях от 30 декабря 2001 года № 195-ФЗ // Собрание законодательства Российской Федерации. 2002. № 1, Ч. 1. Ст. 1.

Уголовный кодекс Российской Федерации от 13 июня 1996 года № 63-ФЗ/ Собрание законодательства РФ. 1996. № 25. Ст. 2954.

Кодекс Республики Беларусь об административных правонарушениях от 21 апреля 2003 г. № 194-3. URL: http://etalonline.by/?type=text®num=Нк0300194#load_text_none_1 (дата обращения: 19.11.2016).

je a normák alkalmazása terén a kiszámíthatatlanság, mely az ilyen felelősség szabályozásával kapcsolatos. Ez a kiszámíthatatlanság azzal magyarázható, hogy a jogalkotók nemcsak egyértelműen nem határozzák meg azokat az aktusokat, amelyeket az ügyvéd tiszteletlenségének kell minősíteni a bírósággal szemben, hanem be sem mutatják azokat a jeleket, melyek által lehetőség nyílna megkülönböztetni ezt a jogi aktust más hasonló cselekményektől (például a bíró iránti megalapozott kritikától). Mindez a gyakorlatban olyan esetekhez vezetett, amikor a bíró gyakorlatilag „önállóan” állapítja meg, az ügyvédnek mely cselekedeteit lehet a bíróság iránti tiszteletlenségnek tekinteni. Ez pedig, sajnos, nem zárja ki a gyakorlatban a bíró előítéletes megközelítését egyik vagy másik ügyvéd ügyeit illetően.

A fent említett, elfogult és nem jogszerű viselkedés a bíróság részéről az ügyvéd, mint a folyamat résztvevője felé, sajnos, a bíróság bűnüldöző gyakorlatában is megfigyelhető. Így például legfelsőbb bíróságok bírósági határozataiban (Voliny Megye Fellebbviteli Bíróság Határozata, kelt 2014. január 10. (0306/6360/2012. számú ügy)⁷ és Ukrajna Legfelsőbb Szakosodott Bíróságának Határozata a polgári és büntetőügyekben, kelt 2012. augusztus 29. (5-1892km12. számú ügy),⁸ eltörölve az alsóbb bíróságok határozatait, rámutattak arra, hogy az ügyvéd által elkövetett jogsértésre való hivatkozás és a bírósági üléseken történő tiszteletlen megnyilvánulás vádjá alaptalan. Ezenkívül a felsőbb bíróságok figyeltek arra is, hogy bár az ügyvéd némely kinyilatkozása nem volt teljesen korrekt, de azok az igazságszolgáltató hatóságokhoz való tiszteletteljes viszonyulás, valamint az ügyvéd jogai és kötelezettségei keretein belül végrehajtandó védelem szükségessége között egyensúlyoztak, így arra a következtetésre jutottak, hogy az ilyen kijelentéseket nem lehet egyértelműen a bíróság iránti tiszteletlen megnyilvánulásnak tekinteni, hiszen nem osztályozható az elnöklő tisztségviselő általános, szakmai és egyéb tulajdonságainak kritikájaként.

Sajnálatos módon sem az ukrán, sem a belorusz, sem az orosz jogalkotó nem szabályozza megfelelően ezt a kérdést. Jelen esetben fontos szerepet játszik az Emberi Jogok Európai Bíróságának jogalkalmazó gyakorlata. Így a helyes egyensúly megtartásának szükségéről, az ügyvéd igazságszolgáltató hatóság iránti tiszteletteljes viszonyulása és a hatáskörének határain belül ellátni a védő (képviselő) feladatait az ügyben, a jogi irodalomban az arányosság elvének is neveznek,⁹ s az Emberi Jogok Európai Bíróságának egyszerre több határozatában is szó esik erről. Az említett bíróság Steur kontra Hollandia ügyben elfogadott (Steur – Netherlands), 39657/98. számú kelt 2003. október 23. Panaszt¹⁰ határozata igen érdekes. Ebben az esetben a feljelentő, mégpedig az ügyvéd, a surinai származású személy érdekeit képviselve bejelentette, hogy a társadalombiztosítási szolgálat nyomozója elfogadhatatlan nyomást gyakorolt az ügyfelére (a nyelv-

⁷ Ухвала апеляційного суду Волинської області від 10 січня 2014 р. (справа № 0306/6360/2012). URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/36568899> (дата обращения: 19.11.2016).

⁸ Ухвала Вишого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 29 серпня 2012 р. (справа № 5-1892км12). URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/26092445> (дата обращения: 19.11.2016).

⁹ Кипнис М.М. Повышение квалификации адвокатов – надёжный путь к профессионализму и профессиональной безопасности (на примере опыта адвокатской палаты г. Москвы) // Вестник палаты адвокатов Самарской области. 2010. № 2 (21). С. 16-20.

¹⁰ Judgment of the European Court of Human Rights in the case «Steur v. The Netherlands» on October 28, 2003 (Application № 39657/98). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng/?i=001-61410> (дата обращения: 19.11.2016).

vi tudatlansága miatt) annak érdekében, hogy leleplező vallomáshoz jusson. Ez a nyomozó fegyelmi eljárásban panaszt nyújtott be a felperessel szemben, azzal érvelve, hogy az ügyvéd olyan megalapozatlan rágalom terjesztésére vállalkozott, melyek aláásták a jó hírnevét. E határozat meghozatala során az Emberi Jogok Európai Bírósága jelezte, hogy az elfogadható bírálatok határai bizonyos körülmények között az állami tisztviselők tekintetében tágabbak lehetnek. Rámutattak arra, hogy az erre a személyre vonatkozó kritikai megjegyzések a társadalombiztosítási szolgálat nyomozóját érintették, csak a tárgyalóteremre korlátozódtak, és nem olyanok voltak, hogy személyes sérelmekként lehetett volna titulálni őket. Ezenkívül megjegyezték, hogy az ügyvédi nyilatkozat jogi értékelése nem vezethet az úgynevezett „dermesztő hatáshoz” (chilling effect) az ügyfél érdekeinek védelmére vonatkozó szakmai feladatainak ellátását illetően a jövőben.

Hasonló helyzet figyelhető meg az Emberi Jogok Európai Bíróságának a Kyprianou kontra Ciprus ügyben (Kyprianou – Cyprus), kelt 2005. december 15., a 73797/01. számú¹¹ Panaszban. Jelen ügyben a feljelentő, aki a gyilkosság ügyében védőügyvédként árt el, jelen eset vizsgálata, mégpedig a vád tanújának kereszkérdéses kihallgatása során, először beadványt nyújtott be, a bírák félbeszakították, majd a bíróság tagjai bezélgettek és jegyzeteket adogattak egymásnak. Ezeket a tetteket a bíróság nyílt és megengedhetetlen tiszteletlenségként értékelte a bírakkal szemben, s „Ha a bíróság reakciója nem lesz azonnali és kegyetlen, [...] az igazságszolgáltatás végzetes csapást fog kapni”. És mivel az ügyvéd nem vonta vissza kérelmét, a bíróság öt napig terjedő szabadságvesztésre ítélte, és azonnali végrehajtással szabta ki a büntetést. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának bírái jelen ügyben arra a következtetésre jutottak, hogy bár az ügyvéd kijelentései dúrvák, de a bírák ügyvezetési folyamatának stílusára irányultak, csak erre a tárgyra vonatkoztak, beleértve a bírák megközelítési módját a tanú kereszkérdéses kihallgatásának eljárásában, amelyet a kérelmező az ügyfél védelmének égrehajtása során végzett. Arra is felhívta a figyelmet, hogy ha a megfelelő egyensúlyt nem tartanak tiszteletben az igazságszolgáltatási hatáskör védelme és a felperes véleménynyilvánítási jog védelmének szükségessége között, akkor ez a fent említett „dermesztő hatást” (chilling effect) eredményezheti. Az ügyvédet az elkövetett erkölcsi kárért 15 000 euró összegben kártalanították.

Az igazságszolgáltatási hatatalom tiszteletben tartásának és egy ügyben való ügyvédi jogkör feladatainak ellátása a védőszemély által közötti egyensúly betartásának szükségessége az Emberi Jogok Európai Bíróságának Határozatában is szerepel a „Nikula kontra Finnország” ügyben (Nikula – Finland), kelt 2002. március 21., a 31611/96. számú¹² Panaszban. A védőügyvédként eljáró felperest rágalmozás miatt ítélték el kompromittáló, rágalmozó információ terjesztése, függetlenül azok hitelességétől), az ügyész határozatát illető kritikai kijelentéseiért, aki véleménye szerint "szerepjátékmanipulációt" alkalmazott, amely sérti a munkaköri köteleességeit. Ebben a határozatban az Emberi Jogok Európai Bírósága megjegyezte, hogy bár néhány alkalmazott kifejezés

Judgment of the European Court of Human Rights in the case «Kyprianou v. Cyprus» on February 15, 2005 (Application № 73797/01). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-71671> (дата обращения: 19.11.2016).
Judgment of the European Court of Human Rights in the case «Nikula v. Finland» on March 21, 2002 (Application № 31611/96). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60333> (дата обращения: 19.11.2016).

nem volt helyénvaló, de az ügyvéd kritikája szigorúan az ügyész feladatainak ellátására korlátozódott az ügyvéd ügyfele elleni ügyben, amelyet meg kell különböztetni attól a kritikától, ami az ügyész általános szakmai és személyiségének más tulajdonságaira irányul. Megjegyezte, hogy ebben az eljárási összefüggésben az ügyésznek el kellett viselnie a felperes kemény kritikáját, melyet védőügyvédi szerepében tett. Az Emberi Jogok Európai Bírósága rámutat arra is, hogy nem lehet az ügyvéd bírálatát, mely az ügyész eljárási módszereire vonatkozik, az ügyész iránti személyes sértésekhez hasonlítani.

Figyelembe véve a már említett arányosság elvének hatását, amely az ügyvéd és a bíróság közötti kapcsolatot illeti, nevezetesen az utóbbi eljárási tevékenységeinek bírálati lehetőségét, érdekes az Emberi Jogok Európai Bíróságának határozata is, melyet a „Gunduz kontra Törökország” (Gunduz - Turkey) ügyben fogadott el, kelt 2003. december 4., a 35071/97. számú¹³ Panasz. Ezzel a Határozattal az Emberi Jogok Európai Bírósága hangsúlyozza, hogy bár a felperes alkalmazott becsmérítő és támadó kifejezéseket, de ezt szóban tette egy televíziós közvetítés élő adása alatt, azaz nem volt lehetősége más megfogalmazást használni, megváltoztatni vagy visszavonni azt, mielőtt az általa alkalmazott kifejezés nyilvánosságra került volna.

Az igazságszolgáltatási hatatalom tiszteletben tartásának és az ügyben való ügyvédi jogkör feladatainak ellátása a védőszemély által közötti egyensúly betartásának szükségességéről, különösen a bíróság eljárási tevékenységét és az eljárás többi résztvevőjét illető bírálatával kapcsolatban számos kutató munkája foglal állást. Ahogy azt Asztahov P.A. is megjegyzi „az ügyvédnek jogában áll, hogy ragaszkodjon ahhoz, hogy a bíróság gondosan és alaposan megvizsgálja ügyfele ügyének minden vonatkozását. Az ügyvéd köteles rámutatni az általa észlelt hibákra és hiányosságokra. Ebből a célból az ügyvéd szabadon felszólalhat az ügyet érintő bármilyen kritikával. Ugyanakkor az ilyen kritikának helyénvalónak és tényszerűnek, a bírálat alapján pedig gondosan átgondoltnak kell lennie”.¹⁴

Alapvetően egyetértünk Asztahov P.A. állításával, de meg vagyunk győződve arról, hogy az ügyvéd nem az erre való joggal rendelkezik, hanem kötelessége ragaszkodni a bíróság helyénvaló és gondos vizsgálatához az ügyfél ügyének minden vonatkozásában. Ugyanakkor állhatatosan és elvszerűen kell eljárnia az ügyfele érdekeinek védelmében a bíróság előtt, nem adni fel függetlenségét az ügyfél jogainak és érdekeinek a védelme és képviselése érdekében, azzal a szándékkal, hogy ne rontsa a kapcsolatát a bírakkal. Jelen esetben figyelembe kell venni Az ügyvédi etika szabályai 2. fejezet 44. cikkelyének rendelkezéseit,¹⁵ amely szerint az ügyvéd nem hagyhatja figyelmen kívül az ügyfele, önmaga vagy a jogi szakma egésze iránti jogsértéseket, tapintatlan és megvető magatartást a bíróság és a folyamat többi résztvevője részéről, s a megfelelő tettekre a hatályos jogszabályok által előírt formában kell reagálnia. Hasonló normákat tartalmaz Az ügyvédi szakmai etikai kódex 12. cikkelye,¹⁶ amelyben kimondja, hogy az ügyvéd köteles ellenőrizni a tör-

¹³ Judgment of the European Court of Human Rights in the case «Gunduz v. Turkey» on December 04, 2003 (Application № 35071/97). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61522> (дата обращения: 19.11.2016).

¹⁴ Астахов П.А. Адвокатский иммунитет как гарантия права на защиту // Закон и право. 2006. № 1. С. 56-60.

¹⁵ Правила адвокатської етики, затверджені Установчим З'їздом адвокатів України від 17 листопада 2012 року. URL: <http://vkdka.org/pravil-advokatskoji-etiki/> (дата обращения: 19.11.2016).

¹⁶ Кодекс профессиональной этики адвоката, принят Первым Всероссийским съездом адвокатов 31 января 2003 года. URL: http://www.fparf.ru/documents/normative_acts/1059/ (дата обращения: 19.11.2016).

vény betartását, mely a megbízót illeti, és az utóbbi jogainak megsértése esetén felszólítani annak megszüntetésére. Gyakorlatilag ugyanabból a pozícióból indul ki a belorusz jogalkotó Az ügyvédi szakmai etikai kódex 56. pontjában, miszerint a bírósági ülésen való részvételkor az ügyvéd köteles tájékoztatni a bíróságot a megfigyelt törvénysértésekről, amelyek sértik ügyfele jogait, és kérelmezni azok elhárítását.

Hasonló szemléletben osztozik az ügyvéd kritikára való jogának létezéséről az ügyben eljáró bíró, ügyész, nyomozó eljárási tevékenységét illetően Dazsiba T.G., aki megjegyzi, hogy az ilyen ügyvédi tevékenység nem minősíthető ellentétesnek az igazságszolgáltatással, valamint rámutat az említett „dermesztő hatás” (chilling effect) létezésének lehetetlenségére, mivel ha az ügyvéd „tudatosítja magában, hogy a törvény lehetővé teszi a bíróság számára, hogy bírságot szabjon rá, mi több, börtönbüntetésnek vessen alá a rossz beszédhangnem vagy beszédstílus használata miatt, ami nem nyeri el a bíróság tetszését, vagy a stressz okozta érzelmek legkisebb megnyilvánulását, lehetséges, hogy az ügyvéd megváltoztatja a bíróság iránti viselkedését, ami az általa védett személy érdekeire lehet negatív hatással”.¹⁷

Általánosságban elmondható, hogy a bíróság iránti tiszteletlenség intézményének jogi szabályozását minden egyes államban – köztük Ukrajnában, Fehéroroszországban és az Orosz Föderációban – az Emberi Jogok Európai Bíróságának Határozatában megállapított rendelkezéseknek megfelelően kell végrehajtani a „The Sunday Times kontra Egyesült Királyság” ügy szerint (The Sunday Times - United Kingdom), kelt 1979. április 26.¹⁸, amelyben hangsúlyozzák, hogy a bírósági iránti tiszteletlenség intézményének célja nem a bírák bármilyen bírálaton kívülre való helyezése. Az igazságszolgáltatás folyamata résztvevőinek, beleértve a bírakat, ahhoz a következtetéshez kell tartaniuk magukat, hogy „a bíróságok nem tudnak vákuumban cselekedni”.

Következtetés

Tehát a fentiekből kiindulva arra a következtetésre juthatunk, hogy a megfelelő egyensúlyt a törvényalkotást biztosító normákban szükséges megtenni ahhoz, hogy az igazságszolgáltatási hatalom tiszteletben tartása és egy ügyben való ügyvédi jogkör feladatainak ellátása a védőszemély (képviselő) által biztosítva legyen. Ezen egyensúly betartása valamennyi érintett résztvevő által, beleértve a bírakat, az igazságszolgáltatás helyes végrehajtásának egyik alapvető feltételeként kell hogy történjen. Az ügyvéd azon kötelességének megteremtése, hogy ne hagyja figyelmen kívül a törvénysértést, mely az ügyfele, önmaga vagy a jogi szakma egésze ellen irányul, a tapintatlan és megvető magatartást a bíróság és a folyamat többi résztvevője részéről, a törvényhozónak bizonyos eljárási garanciákat kell biztosítania az ügyvédnek a szakmai tevékenységét illetően. Ebben az esetben fontos jelentőséggel bír az Emberi Jogok Európai Bíróságának büntetőgyakorlata (például „Steur kontra Hollandia”, „Kyprianou kontra Ciprus”, „Nikula kontra Finnország”, „Gyunduz kontra Törökország”, „The Sunday Times kont-

¹⁷ Дабіжа Т.Г. Імунітэт адвакатскага высказывання // Адвакатская практика. – 2012. – № 5. – С. 25-27.

¹⁸ Judgment of the European Court of Human Rights in the case «The Sunday Times v. United Kingdom» April 26, 1979 (Application № 6538/74). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng/?i=001-575843> (дата обращения: 19.11.2016).

ra Egyesült Királyság” ügy megoldása). Ebből a célból, véleményünk szerint, a törvénykezésnek világosan meg kell állapítania azokat a normákat, amelyek meghatározzák a bírósági tevékenység és a folyamat többi résztvevőjének eljárási kritika korlátait az ügyvéd által. Különösen jogalkotási szinten olyan szabályokat kell rögzíteni, amelyek jeleznék, hogy az ügyvéd által alkalmazott bármely eljárási jogának felhasználása (például amikor különböző típusú indítványokat nyújt be, jelezve fellebbezési szándékát egy bírák által hozott – véleménye szerint – törvénytelen döntés ellen, stb.) nem tekinthető a bíróság iránti tiszteletlenségnek. Nem tekintendő a bíróság iránti tiszteletlenségnek a bíró és a folyamat többi résztvevője szakmai tevékenységének kritikája sem, amennyiben az nem a személy általános szakmai tulajdonságaira irányul, valamint nem tulajdonítható személyes sértésnek. Az ilyen kritikának megalapozottnak kell lennie, s az említett személy jogtalan tetteinek vagy viselkedésének megszüntetésére kell irányulnia, de nem kísérhető olyan kijelentésekkel, amelyek megalázzák azon személy becsületét és méltóságát.

VIKTOR ZABOROVSKY – SIBILLA BULETSA

THE PROBLEMS OF IMPLEMENTATION OF THE PRINCIPLE OF PROPORTIONALITY IN THE RELATIONSHIP BETWEEN THE LAWYER AND THE COURT IN THE ASPECT OF LEGAL PRACTICE OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

(Summary)

In this paper, an analysis is made of the practical problems associated with the use of the courts on such common grounds to attract a lawyer to disciplinary action as an expression of their contempt. We analyze the legal practice of the European Court of Human Rights (judgment in the case «Steur v. The Netherlands», «Kyprianou v. Cyprus», «Nikula v. Finland», «Gunduz v. Turkey», «The Sunday Times v. United Kingdom»), which indicates the need to adhere to the balance between the need to comply with respect to the authority of the judiciary and the need to advocate within their authority to act as the defender (representative) of the case. Attention is drawn to the fact that the need to respect this balance all participants of production, including judges, must be regarded as one of the main conditions for the proper administration of justice. The article concludes that establishing attorney duty not to ignore violations of the law, tactless and disparaging attitude of the court and other participants in the process to its customers, to himself or the legal profession as a whole, the legislator should empower the lawyer and certain procedural guarantees in his professional activity. Important in this case is the law enforcement practice of the European Court of Human Rights, which also states that the legal assessment of the lawyer's statements should not lead to a so-called «chilling effect» with respect to the performance of their professional duty to protect the client's interests in the future. The attention that the law should be clearly fixed rules that would define the limits of the procedural criticism lawyer Court and other stakeholders. In par-

particular, at the legislative level should be fixed norms that b noted that the use of a lawyer any of its procedural rights (for example, in the statement of various kinds of applications, while pointing out that he will appeal the illegal, in his opinion, the court's decision, etc.) should not be considered as contempt of court. It should not be considered as contempt of court and criticism of professional activity of the judge and other participants in the process, but if it is not directed at the general professional qualities of the person, and can not be attributed to personal insults. This criticism must be justified, it should be aimed at halting the illegal actions of these individuals, but it should not be accompanied by statements that humiliate or demean a person.